

PORADNÝ VÝBOR
PRE SPRÁVANIE POSLANCOV

VÝROČNÁ SPRÁVA ZA ROK 2024

PREDSLOV

V súlade s článkom 10 ods. 7 Kódexu správania poslancov Európskeho parlamentu týkajúceho sa integrity a transparentnosti poradný výbor pre správanie poslancov (ďalej len „poradný výbor“) uverejňuje výročnú správu o svojej činnosti.

Výročnú správu o činnosti poradného výboru od 1. januára do 31. decembra 2024 výbor schválil 31. marca 2025.

Obsah

1. Povinnosti poslancov týkajúce sa integrity a transparentnosti

2. Poradný výbor pre správanie poslancov

2.1 Zloženie

2.2 Úradujúci predseda

2.3 Schôdze v roku 2024

2.4 Preskúmané prípady a poskytnuté usmernenia

3. Činnosti súvisiace s kódexom správania

3.1 Predkladanie a aktualizácia vyhlásení poslancov o súkromných záujmoch

3.2 Predkladanie iných vyhlásení

3.3 Zvyšovanie informovanosti

3.4 Štatistiky

4. Administratíva

Zhrnutie

Vzhľadom na voľby do Európskeho parlamentu v júni 2024 sa táto správa týka činnosti poradného výboru pre správanie poslancov v poslednej časti deviateho volebného obdobia (od 1. januára do 15. júla 2024) a na začiatku desiateho volebného obdobia (od 16. júla do 31. decembra 2024).

V nadväznosti na rozsiahly proces reforiem zameraný na posilnenie integrity, nezávislosti a zodpovednosti, ktorý predsedníčka Európskeho parlamentu začala začiatkom roka 2023, plénum v septembri 2023 zrevidovalo rokovací poriadok a kódex správania. Predsedníctvo 16. októbra 2023 prijalo dokument Vykonávacie opatrenia ku Kódexu správania poslancov Európskeho parlamentu týkajúceho sa integrity a transparentnosti. Nové pravidlá nadobudli účinnosť 1. novembra 2023.

To viedlo v roku 2024 k prudkému nárastu počtu prípadov, ktoré skúmal poradný výbor, pričom bol požiadaný o preskúmanie 11 prípadov možného porušenia kódexu správania (v porovnaní s dvoma prípadmi v roku 2023). Toto zvýšenie možno vysvetliť aj tým, že podľa nových pravidiel sa môžu údajné porušenia kódexu správania oznámiť aj priamo poradnému výboru.

Poradný výbor dostal jednu formálnu žiadosť, v ktorej zoskupenie poslancov žiadalo o usmernenie k výkladu a uplatňovaniu ustanovení kódexu správania. Výbor sa vyjadril v lehote stanovenej v kódexe správania a poskytol dôverné usmernenia.

Ďalším kľúčovým bodom záujmu bola komunikácia, poradenstvo a odborná príprava o nových povinnostiach, formulároch a postupoch, ktoré sa poskytli poslancovi a asistentom poslancov odchádzajúceho a novozvoleného Európskeho parlamentu.

Tento významný proces zvyšovania informovanosti a skúsenosti získané počas posledných šiestich mesiacov deviateho volebného obdobia pomohli pri zavádzaní nového kódexu správania pre novozvolený Európsky parlament, najmä v súvislosti s privítaním zvolených poslancov v júni a júli 2024.

Príslušný administratívny útvar (oddelenie pre administratívu poslancov v rámci GR pre Predsedníctvo, ktoré pôsobí ako sekretariát poradného výboru) v súlade s vykonávacími opatreniami ku kódexu správania naďalej vykonával celkovú kontrolu hodnovernosti vyhlásení o súkromných záujmoch, ktoré predložili poslanci.

Okrem toho oddelenie pre administratívu poslancov v súlade so zavedenou praxou priebežne odpovedalo na žiadosti, ktoré mu počas tohto obdobia predkladali poslanci alebo ich asistenti, aby im pomohlo správne uplatňovať ustanovenia kódexu a jeho vykonávacích opatrení.

Od 1. januára do 31. decembra 2024 bolo v súlade s pravidlami predložených 954 vyhlásení o súkromných záujmoch, 1 993 vyhlásení o vedomosti o konfliktoch záujmov, 140 vyhlásení o účasti na podujatiach organizovaných tretími stranami a 739 vyhlásení o majetku. Okrem toho poslanci oznámili 21 darov. Zverejnený bol rekordný počet 21 030 stretnutí so zástupcami záujmových skupín alebo tretích krajín.

1. POVINNOSTI POSLANCOV TÝKAJÚCE SA INTEGRITY A TRANSPARENTNOSTI

V Kódexe správania poslancov Európskeho parlamentu týkajúcom sa integrity a transparentnosti (príloha I k rokovaciemu poriadku Parlamentu) sa stanovujú hlavné zásady a povinnosti poslancov pri výkone ich mandátu. Poslanci vychádzajú zo všeobecných zásad správania a dodržiavajú ich, pričom medzi tieto zásady patrí nestrannosť, integrita, otvorenosť, svedomitosť, čestnosť, zodpovednosť, úcta k dôstojnosti a reputácii Parlamentu, a poslanci konajú výlučne vo verejnom záujme a nezískavajú ani sa nesnažia získať žiadnu priamu alebo nepriamu výhodu ani inú odmenu.

Podľa článku 2 kódexu správania poslanci nemôžu uzavrieť žiadnu dohodu, na základe ktorej by museli konať alebo hlasovať v záujme inej právnickej alebo fyzickej osoby, čo by mohlo ohroziť ich slobodu hlasovania. Nepožadujú, neprijmú ani nedostávajú žiadnu priamu alebo nepriamu výhodu ani inú odmenu vrátane peňažnej alebo vecnej formy výmenou za určité správanie v rozsahu parlamentnej práce poslanca a dôsledne sa snažia predchádzať každej situácii, ktorá by mohla byť spojená s úplatkárstvom, korupciou alebo nenáležitým ovplyvňovaním. Okrem toho poslanci nemôžu vykonávať platenú lobistickú činnosť priamo súvisiacu s rozhodovacím procesom Únie.

Kódex správania obsahuje vymedzenie pojmu „konflikt záujmov“ a stanovujú sa v ňom potrebné kroky na jeho riešenie. Konflikt záujmov nastáva vtedy, keď výkon mandátu poslanca Parlamentu vo verejnom záujme môže byť nevhodným spôsobom ovplyvnený z rodinných alebo citových dôvodov či ekonomických záujmov, alebo akéhokoľvek iného priameho alebo nepriameho osobného záujmu. V článku 3 kódexu správania sa však „konflikt záujmov“ vymedzuje nielen ako súkromný záujem, ktorý skutočne ovplyvňuje poslanca pri výkone jeho povinností, ale aj ako „situácia, v ktorej sa identifikovaný záujem môže v očiach verejnosti javiť ako ovplyvňujúci nestranný výkon“ povinností poslanca¹. Konflikt záujmov nenastáva vtedy, keď výhody poslanca vyplývajú iba zo skutočnosti, že je súčasťou širokej verejnosti alebo širokej skupiny osôb.

Poslanci majú povinnosť vynaložiť všetko primerané úsilie na odhalenie konfliktov záujmov, a ak sa o takomto konflikte záujmov dozvedia, okamžite sa pokúsia ho vyriešiť. Ak poslanci nedokážu konflikt záujmov vyriešiť, musia ho uviesť vo svojom vyhlásení o súkromných záujmoch. Pred vystúpením alebo hlasovaním v pléne alebo v niektorom z orgánov Európskeho parlamentu takisto zverejnia akýkoľvek konflikt záujmov v súvislosti s posudzovanou záležitosťou. Navyše funkcionári, spravodajcovia, tieňoví spravodajcovia vrátane spravodajcov výborov požiadanych o stanovisko a účastníci oficiálnych delegácií alebo medziinštitucionálnych rokovaní takisto musia predložiť vyhlásenie o vedomosti o konfliktoch záujmov.

V kódexe správania sa okrem toho stanovujú podrobné pravidlá týkajúce sa vyhlásenia o súkromných záujmoch. Poslanci musia najmä predložiť vyhlásenie, ktoré obsahuje všetky požadované informácie podrobným a presným spôsobom. Prvé vyhlásenie treba predložiť do

¹ Rozsudok z 15. júla 2015 vo veci T-115/13, Dennekamp/Európsky parlament, EU:T:2015:497, bod 106.

konca prvej plenárnej schôdze po voľbách do Európskeho parlamentu alebo do 30 dní od začatia výkonu mandátu poslanca počas volebného obdobia. Ak dôjde k akejkoľvek zmene, do konca mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom nastala táto zmena, sa musí predložiť prepracované vyhlásenie.

Článok 5 kódexu správania obsahuje povinnosť poslancov predložiť na začiatku a na konci svojho mandátu vyhlásenie o majetku.

V kódexe správania sa vyžaduje, aby všetci poslanci zverejnili na internete všetky plánované stretnutia so zástupcami záujmových skupín týkajúce sa činnosti Parlamentu, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti Medziinštitucionálnej dohody o povinnom registri transparentnosti, alebo so zástupcami verejných orgánov tretích krajín vrátane diplomatických misií a veľvyslanectiev.

V novom kódexe správania sa od spravodajcov takisto vyžaduje, aby v prílohe k svojej správe alebo stanovisku uviedli subjekty a osoby, ktoré im poskytli informácie o záležitostiach súvisiacich s predmetom spisu. Tým sa nahradila predtým dobrovoľná „legislatívna stopa“.

Poslanci Európskeho parlamentu sa pri výkone svojich povinností musia zdržať prijímania akýchkoľvek darov alebo podobných výhod okrem tých, ktorých približná hodnota je nižšia ako 150 EUR. V prípade, že poslanci pri oficiálnom zastupovaní Európskeho parlamentu dostanú dary v približnej hodnote vyššej ako 150 EUR, oznámia to predsedovi a odovzdajú mu tieto dary.

Poslanci sú povinní oznámiť svoju účasť na podujatiach organizovaných osobami alebo organizáciami, ak im cestovné náklady, náklady na ubytovanie a/alebo diéty priamo zaplatili alebo uhradili tretie strany.

Okrem vyhlásenia o majetku sú všetky vyhlásenia a register oficiálnych darov priamo prístupné na verejnom webovom sídle Parlamentu.

Všetky tieto uvedené povinnosti oznamovania informácií svedčia o tom, že Parlament je pevne odhodlaný presadzovať transparentnosť a etické zásady. Kódex správania obsahuje aj nástroj na monitorovanie a presadzovanie jeho ustanovení.

2. PORADNÝ VÝBOR PRE SPRÁVANIE POSLANCOV

Podľa článku 10 kódexu správania sa poradný výbor skladá z ôsmich poslancov Európskeho parlamentu. Výbor posudzuje údajné porušenia kódexu správania a poskytuje predsedovi poradenstvo o možných opatreniach, ktoré sa majú prijať, a to nielen na žiadosť predsedu, ale aj vtedy, keď mu je porušenie priamo oznámené. Poradný výbor takisto aktívne monitoruje dodržiavanie kódexu správania a jeho vykonávacích opatrení poslancami a upozorní predsedu na prípadné porušenia.

2.1 Zloženie

Poradný výbor vymenúva predseda na začiatku svojho funkčného obdobia s prihliadnutím na skúsenosti poslancov a politickú, ale aj rodovú vyváženosť.

S cieľom dodržať revidované pravidlá týkajúce sa zloženia poradného výboru do konca deviateho volebného obdobia predsedníčka oznámila svoje rozhodnutie zachovať piatich predchádzajúcich stálych členov poradného výboru. Okrem toho za stálych členov vymenovala dvoch bývalých náhradných členov a jedného nového člena. Pri tejto príležitosti nebol vymenovaný žiadny nový náhradný člen na deviate funkčné obdobie.

Od novembra 2023 do júna 2024 boli ôsmimi stálymi členmi poradného výboru:

- Danuta Maria HÜBNER (PPE, Poľsko),
- Giuliano PISAPIA (S&D, Taliansko),
- Gilles BOYER (Renew, Francúzsko),
- Heidi HAUTALA (Verts/ALE, Fínsko),
- Geert BOURGEOIS (ECR, Belgicko),
- Gerolf ANNEMANS (ID, Belgicko),
- Helmut SCHOLZ (The Left, Nemecko),
- Monika HOHLMEIER (PPE, Nemecko).

Na začiatku svojho nového funkčného obdobia vymenovala predsedníčka za členov poradného výboru na desiate volebné obdobie týchto poslancov:

- Monika HOHLMEIER (PPE, Nemecko).
- Ana Catarina MENDES (S&D, Portugalsko)
- Gerolf ANNEMANS (PřE, Belgicko),
- Chiara GEMMA (ECR, Taliansko)
- Gilles BOYER (Renew, Francúzsko),
- Nicolae ȘTEFĂNUȚĂ (Verts/ALE, Rumunsko)
- Martin SCHIRDEWAN (The Left, Nemecko),
- Antonio LÓPEZ-ISTÚRIZ WHITE (PPE, Španielsko).

Predseda Parlamentu vymenuje na začiatku svojho funkčného obdobia aj náhradných členov poradného výboru, a to jedného za každú politickú skupinu, ktorá nie je v poradnom výbore zastúpená. Náhradný člen vymenovaný predsedníčkou na desiate volebné obdobie je:

- Ivan DAVID (ESN, Česko).

2.2 Úradujúci predseda

V súlade s článkom 10 ods. 2 druhým pododsekom kódexu správania vykonáva každý stály člen poradného výboru počas šiestich mesiacov rotujúce predsedníctvo. V článku 4 rokovacieho poriadku poradného výboru je stanovené, že predsedníctvo rotuje v poradí podľa počtu členov politických skupín zastúpených v poradnom výbore.

Podľa vopred dohodnutej rotácie v prvom polroku 2024 až do konca deviateho volebného obdobia vykonávali funkciu predsedu Heidi HAUTALA (január – marec) a Geert BOURGEOIS (apríl – jún).

V druhom polroku 2024 a na začiatku desiateho volebného obdobia vykonávala funkciu predsedníčky Monika HOHLMEIER (október – december 2024).

2.3 Schôdze v roku 2024

Harmonogram schôdzí poradného výboru v prvom polroku 2024 bol prijatý 14. novembra 2023 a poradný výbor sa následne zišiel šesťkrát v týchto dňoch:

Harmonogram schôdzí, ktoré sa konali v 1. polroku 2024 – (koniec deviateho volebného obdobia)

- utorok 30. októbra,
- streda 7. februára (mimoriadna schôdza),
- utorok 13. februára,
- utorok 20. februára (mimoriadna schôdza),
- utorok 27. februára (mimoriadna schôdza),
- utorok 5. marca (mimoriadna schôdza),
- utorok 19. marca,
- utorok 9. apríla,
- utorok 23. apríla (mimoriadna schôdza).

Poradný výbor prijal 1. októbra 2024 svoj harmonogram schôdzí na roky 2024 – 2025. Počas 2. polroka 2024 sa uskutočnili štyri schôdze.

Harmonogram schôdzí, ktoré sa konali v 2. polroku 2024 (začiatok desiateho volebného obdobia)

- utorok 1. októbra,
- pondelok 11. novembra,
- utorok 26. novembra (mimoriadna schôdza),
- utorok 17. decembra.

2.4 Preskúmané prípady a poskytnuté usmernenia

2.4.1 Postúpenie údajného porušenia kódexu správania predsedom Parlamentu

Ak existujú dôvody, na základe ktorých sa možno domnievať, že poslanec pravdepodobne porušil kódex správania, predseda to oznámi poradnému výboru. Poradný výbor preskúma okolnosti údajného porušenia a prípadne vypočúje príslušného poslanca. Výbor vypracuje pre predsedu odporúčanie týkajúce sa možného rozhodnutia. Poradný výbor môže vo vhodných prípadoch odporučiť sankciu.

V roku 2024 informovala predsedníčka poradný výbor o piatich údajných porušení kódexu správania. Štyri z týchto prípadov postúpila predsedníčka v prvom polroku 2024, na konci deviateho volebného obdobia, zatiaľ čo jeden prípad postúpila predsedníčka v druhom polroku 2024, na začiatku desiateho volebného obdobia.

1. polrok 2024 – deviate volebné obdobie

- **Možné porušenie povinností oznamovania informácií vo vyhlásení o finančných záujmoch a vo vyhlásení o súkromných záujmoch**

Prvé postúpenie sa týkalo prípadu, keď poslanec vo vyhlásení o finančných záujmoch² neuviedol neplatené zamestnania alebo členstvá počas trojročného obdobia pred nástupom poslanca do funkcie v Európskom parlamente, ako aj členstvo v mimovládnych organizáciách, združeníach alebo iných orgánoch zriadených zákonom. Okrem toho vyhlásenie poslanca o finančných záujmoch nebolo úplne správne, pretože v jeho obsahu sa vyskytli nedopatrenia. Okrem toho poslanec neuviedol vo vyhlásení o finančných záujmoch ani vo vyhlásení o súkromných záujmoch podporu, ktorú dostal od tretích strán na podujatia usporiadané v Európskom parlamente. Poslanec napokon nepredložil vyhlásenie o účasti v postavení poslanca na niekoľkých podujatiach usporiadaných a zaplatených tretími stranami. Všetky záležitosti sa týkali konkrétnej tretej krajiny.

Poradný výbor preskúmal všetky okolnosti údajných porušení kódexu správania a po vypočítaní dotknutého poslanca dospel k záveru, že poslanec si nesplnil povinnosti oznamovania informácií podľa článkov 3 a 4 v súčasnosti platného kódexu správania a článku 4 predtým platného kódexu správania. Poradný výbor zdôraznil, že poslanci zodpovedajú za poskytnutie presných informácií.

Na základe odporúčania poradného výboru predsedníčka rozhodla o uložení sankcie poslancovi v súlade s rokovacím poriadkom Parlamentu.

² Vyhlásenie o finančných záujmoch platilo v predchádzajúcej verzii pravidiel. Od 1. novembra 2023 ho nahradilo vyhlásenie o súkromných záujmoch.

- **Možné porušenie povinností oznamovania informácií vo vyhlásení o finančných záujmoch**

Druhý prípad sa týkal situácie, keď poslanec nevyplnil vyhlásenie o finančných záujmoch v súlade s ustanoveniami predchádzajúceho kódexu správania, najmä s cieľom uviesť presné informácie týkajúce sa akejkoľvek relevantnej externej činnosti, či už pravidelnej alebo príležitostnej, platenej alebo neplatenej, a podielov.

V tomto prípade sa dospelo k záveru, že bez ohľadu na to, či bola činnosť príležitostná alebo pravidelná, platená alebo neplatená, mala sa podľa článku 4 ods. 2 písm. d) predchádzajúceho kódexu správania oznámiť vo vyhlásení o finančných záujmoch. Vzhľadom na zmenu pravidiel, ktorá nadobudla účinnosť 1. novembra 2023, nie je možné spätne aktualizovať vyhlásenie o súkromných záujmoch s cieľom odstrániť opomenutia z predchádzajúceho vyhlásenia o finančných záujmoch.

Poradný výbor preto vo svojom odporúčaní predsedníčke po vypočutí dotknutého poslanca dospel k záveru, že došlo k porušeniu článku 4 ods. 2 písm. d) predchádzajúceho kódexu správania. Vzhľadom na nové informácie, ktoré poslanec poskytol počas vypočutia, však v tomto prípade nebolo možné konštatovať porušenie v súčasnosti platného kódexu správania a vzhľadom na okolnosti sa neodporučila žiadna sankcia.

- **Možné porušenie hlavných povinností poslancov v súvislosti s profesionálnymi lobistickými činnosťami**

Predsedníčka postúpila poradnému výboru tretí prípad údajného porušenia kódexu správania, ktorý sa týkal situácie, keď si poslanec nesplnil povinnosť informovať o aktualizácii vyhlásenia o finančných záujmoch tým, že doň nezahrnul svoje členstvo v správnej rade mimovládnej organizácie vykonávajúcej lobistické činnosti.

Poradný výbor vo svojom posúdení uviedol, že poslanci sú osobne zodpovední za poskytnutie presných a aktuálnych informácií vo svojich vyhláseniach o finančných záujmoch vrátane všetkých údajov stanovených v článku 4 ods. 2 predtým platného kódexu správania. Členstvo v správnych radách mimovládnych organizácií bolo povinné oznámiť bez ohľadu na to, či bola činnosť platená alebo nie.

Poradný výbor vo svojom odporúčaní predsedníčke a po vypočutí dotknutého poslanca dospel k záveru, že došlo k porušeniu článku 4 predtým platného kódexu správania. Poradný výbor zdôraznil skutočnosť, že cieľom dotknutej mimovládnej organizácie je lobizmus priamo spojený s rozhodovacím procesom Únie. Preto existovala osobitná povinnosť oznamovania informácií bez ohľadu na to, či k skutočnej lobistickej činnosti došlo alebo nie.

Na základe odporúčania poradného výboru predsedníčka rozhodla o uložení sankcie poslancovi v súlade s rokovacím poriadkom Parlamentu.

- **Možné porušenie povinností oznamovania informácií vo vyhlásení o finančných záujmoch a vo vyhlásení o súkromných záujmoch**

Štvrtý prípad postúpený predsedníčkou vychádzal z mediálnych správ, podľa ktorých dotknutý poslanec údajne dostával platby alebo iné odmeny od tretích krajín za politické činnosti, a to aj v Európskom parlamente.

Posúdenie poradného výboru sa obmedzuje na rámec kódexu správania. Výbor nemá plné vyšetrovacie právomoci a spolieha sa na informácie získané od Európskeho parlamentu, od poslanca, z dostupných verejných zdrojov alebo prípadne od externých odborníkov. Výbor nemá mandát na vykonávanie vyšetrovaní týkajúcich sa korupcie a bez dostatočných informácií od príslušných súdnych orgánov nie je schopný posúdiť neprimeraný zahraničný vplyv.

Poradný výbor vo svojom odporúčaní predsedníčke po vypočutí dotknutého poslanca dospel k záveru, že v tomto prípade nemožno konštatovať žiadne porušenie kódexu správania. Poradný výbor však navrhol, aby sa prípad oznámil príslušným európskym a vnútroštátnym orgánom na ďalšie vyšetrovanie možného zahraničného zasahovania a neprimeraného vplyvu.

2. polrok 2024 – desiate volebné obdobie

- **Možné porušenie jednej z hlavných povinností poslancov**

Piaty prípad postúpený predsedníčkou sa týkal možného porušenia povinnosti podľa článku 2 písm. b) kódexu správania predchádzať každej situácii, ktorá by mohla byť spojená s úplatkárstvom, korupciou alebo nenáležitým ovplyvňovaním.

Posúdenie tejto záležitosti poradným výborom v čase prijatia výročnej správy ešte prebieha a bude ukončené v roku 2025.

2.4.2 Údajné porušenia kódexu správania oznámené priamo poradnému výboru

Podľa článku 10 kódexu správania sa údajné porušenia môžu oznámiť priamo poradnému výboru, ktorý ich musí posúdiť a poskytnúť predsedovi poradenstvo týkajúce sa možných opatrení, ktoré je potrebné prijať. V roku 2024 boli priamo poradnému výboru oznámené štyri prípady údajného porušenia kódexu správania uvedené ďalej.

1. polrok 2024 – deviate volebné obdobie

- **Možné porušenie povinností oznamovania informácií v súvislosti s účasťou na podujatiach organizovaných tretími stranami na základe pozvania**

Prvý prípad, o ktorom bol poradný výbor informovaný priamo na základe oznamovania protispoločenskej činnosti, sa týkal údajnej cesty poslanca do tretej krajiny. Podľa poskytnutých informácií všetky výdavky údajne znášala tretia strana.

V súlade s článkom 6 ods. 3 kódexu správania musia poslanci oznámiť účasť na podujatiach organizovaných tretou stranou, ak cestovné náklady, náklady na ubytovanie alebo diéty úplne alebo čiastočne priamo zaplatila alebo uhradila tretia strana. Poslanec nepredložil žiadne vyhlásenie v tomto zmysle.

Poradný výbor požiadal poslanca, aby túto záležitosť objasnil. Poslanec odpovedal, že dostal pozvanie na uvedenú cestu, ktorá sa však nikdy neuskutočnila. V dôsledku toho sa v tomto prípade nezistilo žiadne porušenie kódexu správania.

2. polrok 2024 – desiate volebné obdobie

- **Možné porušenia povinností oznamovania informácií v súvislosti s vyhlásením o súkromných záujmoch, účasťou na podujatiach organizovaných tretími stranami na základe pozvania a darmi alebo podobnými výhodami**

Druhá záležitosť, ktorá bola oznámená priamo poradnému výboru, sa týkala možných porušení zo strany niekoľkých poslancov. Sťažnosť sa týkala povinnosti oznamovania informácií v súvislosti s vyhlásením o súkromných záujmoch, účasťou na podujatiach organizovaných tretími stranami na základe pozvania a darmi alebo podobnými výhodami. Poslanci sa v roku 2023 zúčastnili na výročnom podujatí usporiadanom politickou organizáciou tretej strany.

Poradný výbor požiadal príslušných poslancov o vysvetlenie, v akom postavení sa zúčastnili na podujatí, či tretie strany priamo zaplatili alebo uhradili ich výdavky a či dostali nejaké dary alebo podobné výhody.

Poslanci sú povinní uviesť v oddiele c) svojho vyhlásenia o súkromných záujmoch členstvo v akýchkoľvek správnych radách alebo výboroch alebo akúkoľvek inú relevantnú externú činnosť, ktorú vykonávajú. Pokiaľ ide o pozvania na podujatia usporiadané tretími stranami, poslanci musia zverejniť informácie o úhrade cestovných nákladov a výdavkov na ubytovanie a diéty alebo priamu platbu takýchto výdavkov tretími stranami, úplnú alebo čiastočnú, ak sa poslanec na základe pozvania a v rámci výkonu svojich povinností zúčastnil na akýchkoľvek podujatiach usporiadaných tretími stranami. Podobne majú poslanci povinnosť oznámiť dary v približnej hodnote vyššej ako 150 EUR, ktoré dostali, len ak oficiálne zastupujú Parlament.

Po zohľadnení poskytnutých informácií a vzhľadom na to, že uvedené požiadavky neboli splnené, poradný výbor dospel k záveru, že neexistujú žiadne dôkazy na preukázanie porušenia článku 4 ods. 2 písm. c) a článku 6 kódexu správania.

- **Možné porušenie povinností oznamovania informácií v súvislosti s vyhlásením o súkromných záujmoch**

Sťažnosť sa týkala propagačného videa pred Európskym parlamentom, ktoré poslanec zverejnil v sociálnych médiách a v ktorom propagoval platenú stáž v spoločnosti zapísanej v

registri transparentnosti. Sťažovateľ sa domnieval, že účasť poslanca na komerčnej reklame by sa mohla vnímať ako ohrozenie nezávislosti a integrity jeho úlohy ako poslanca Európskeho parlamentu.

Poradný výbor zastával názor, že účasť poslanca na komerčnej propagácii by mohla, aj v očiach verejnosti, predstavovať súkromný záujem. Okrem toho by sa mala oznámiť akákoľvek odmena poskytnutá za propagačné video.

Keďže poslanec potvrdil, že mu z videa nevyplynuli žiadne príjmy a že nevykonával žiadnu lobistickú činnosť, poradný výbor mu pripomenul, že účasť na takýchto iniciatívach môže vzbudzovať dojem priameho alebo nepriameho súkromného záujmu, čo by mohlo viesť ku konfliktu záujmov. Poradný výbor preto navrhol poslancovi, aby aktualizoval vyhlásenie o súkromných záujmoch a uviedol v ňom informácie o účasti na propagačnom videu a podrobne uviedol, že z toho nemal žiadny príjem ani iné výhody. Poslanec sa riadil odporúčaniami poradného výboru.

- **Možné porušenie povinností oznamovania informácií**

Poradnému výboru bola doručená sťažnosť od občana na možné porušenie kódexu správania v súvislosti s monetizáciou aktivít poslanca v sociálnych médiách. Sťažovateľ tvrdil, že poslanec môže dostávať platby od sponzorov a vytvárať príjmy ako influencer. Tieto činnosti nie sú uvedené vo vyhlásení poslanca o súkromných záujmoch.

Posúdenie tejto záležitosti poradným výborom v čase prijatia výročnej správy ešte prebieha a bude ukončené v roku 2025.

2.4.3 Prípady odhalené monitorovaním dodržiavania kódexu

Podľa článku 10 ods. 5 tretieho pododseku kódexu správania a v súlade s článkom 9 rokovacieho poriadku poradného výboru má poradný výbor za úlohu s podporou sekretariátu aktívne monitorovať dodržiavanie kódexu správania a jeho vykonávacích opatrení poslancami.

Na všetky možné porušenia týchto ustanovení musí upozorniť predsedu Parlamentu.

V roku 2024 poradný výbor posúdil dva prípady údajného porušenia kódexu správania, ktoré boli odhalené monitorovaním.

Prvý prípad sa týkal neoznámenej podpory politických aktivít poslanca prostredníctvom neziskového združenia so sídlom v Belgicku. Po komunikácii s dotknutým poslancom poradný výbor odporučil poslancovi, aby aktualizoval vyhlásenie o súkromných záujmoch. Poslanec sa riadil odporúčaniami poradného výboru.

Druhý prípad sa týkal cesty do tretej krajiny. Poslancovi ešte neuplynula 60-dňová lehota na predloženie vyhlásenia o účasti na podujatí organizovanom treťou stranou. Monitorovanie tohto prípadu sekretariátom v čase prijatia výročnej správy prebieha a bude ukončené v roku 2025.

2.4.4 Žiadosť poslancov o usmernenie k výkladu a uplatňovaniu kódexu správania

Podľa článku 10 ods. 5 kódexu správania môže každý poslanec požiadať poradný výbor o usmernenie k výkladu a uplatňovaniu ustanovení kódexu a je oprávnený sa o takéto usmernenie opierať. Poradný výbor musí poskytnúť takéto usmernenie dôverne a do 30 kalendárnych dní.

V roku 2024 poradný výbor dostal formálnu žiadosť o usmernenie od zoskupenia poslancov.

Žiadosť sa týkala výkladu a uplatňovania ustanovení kódexu správania týkajúcich sa vyhlásenia o súkromných záujmoch a zverejňovania stretnutí.

Poradný výbor poslal poslancom list, v ktorom okrem znenia platných pravidiel vychádzal z *ratio legis* nových pravidiel a z predchádzajúcej praxe a poskytol im tieto usmernenia:

I. Vyhlásenie o súkromných záujmoch

a) Vyhlásenie o držbe cenných papierov alebo akciovom portfóliu poslancov

Vlastníctvo akcií alebo akciových portfólií a prijímanie dividend alebo úrokových príjmov je plne v súlade s kódexom správania. Neexistuje všeobecná povinnosť uviesť vo vyhlásení o súkromných záujmoch všetky akcie, ktoré má poslanec v držbe. Ak chcú poslanci uviesť, že vlastnia akcie alebo akciové portfóliá, ako aj investičné fondy, ktoré nespádajú do vymedzenia pojmu stanoveného v článku 4 kódexu správania, tieto informácie môžu uviesť v oddiele G svojho vyhlásenia.

Uvedeným nie sú dotknuté pravidlá týkajúce sa konfliktu záujmov (článok 3 kódexu správania). Poslanci musia uviesť akcie len za osobitných podmienok, t.j. „podiel v podnikoch alebo účasť na partnerstve, v súvislosti s ktorými by mohlo dôjsť k vplyvu na verejnú politiku alebo ktorý umožňuje poslancovi získať významný vplyv na činnosť daného subjektu“ [článok 4 ods. 2 písm. d) kódexu správania]. Je nepravdepodobné, že by podiely v investičných fondoch, fondoch obchodovaných na burzách a podobných nástrojoch spĺňali uvedené kritériá, najmä ak poslanec nie je informovaný o spoločnostiach zahrnutých v portfóliu.

b) Doložky o dôvernosti v pracovných zmluvách týkajúce sa zverejňovania príjmov

Podľa článku 4 ods. 2 kódexu správania musí vyhlásenie poslanca o súkromných záujmoch obsahovať požadované informácie, ktoré sú uvedené podrobným a presným spôsobom. Neexistujú žiadne výnimky z tohto pravidla stanovené v rokovacom poriadku, kódexe správania alebo vo vykonávacích opatreniach k nemu.

Aby sa zabránilo situácii, keď by poslanci museli porušiť svoje zmluvné záväzky, môžu vložiť poznámku „Plat, na ktorý sa vzťahuje doložka dôvernosti“ (v poli „povaha výhody“) a/alebo vysvetliť situáciu v oddiele G formulára. V takýchto prípadoch by sa malo uviesť, že sa poberá príjem.

II. Zverejňovanie stretnutí so zástupcami záujmových skupín a zástupcami tretích krajín

Povinnosť zverejňovať stretnutia v článku 7 kódexu správania má za cieľ zabezpečiť väčšiu transparentnosť v prípadoch, keď zástupcovia záujmových skupín komunikujú s poslancami o parlamentnej činnosti. Určujúcim aspektom v tomto prípade je povaha a hlavný účel plánovaného stretnutia a skutočnosť, že je vopred zorganizované a plánované, a nie jeho miesto konania alebo používaná technológia (telefonický hovor, videohovor, online stretnutie atď.).

Povinnosť zverejňovať stretnutia sa týka plánovaných stretnutí s cieľom diskutovať o parlamentnej činnosti, t. j. o správach, stanoviskách, uzneseniach, rozpravách v pléne a naliehavých prípadoch, so zástupcami záujmových skupín, na ktorých sa vzťahuje register transparentnosti, alebo so zástupcami tretích krajín (článok 7 ods. 2 kódexu správania a článok 4 ods. 2 Medziinštitucionálnej dohody o povinnom registri transparentnosti).

Výnimky

Netreba oznamovať všetky stretnutia. Zástupcovia orgánov členských štátov na všetkých úrovniach (celoštátnej, regionálnej alebo miestnej) sú výslovne vylúčení z rozsahu pôsobnosti registra transparentnosti, a preto neexistuje povinnosť zverejňovať takéto stretnutia.

Okrem toho v článku 12 ods. 1 písm. b) vykonávacích opatrení sa vylučujú zo zverejňovania stretnutí spontánne alebo spoločenské stretnutia, činnosti vo volebných obvodoch a účasť na verejných diskusiách.

Panelové diskusie, ktoré predstavujú verejné diskusie, alebo spontánne výmeny s hosťami na podujatiach sa preto nemusia zverejňovať ako stretnutia.

Z povinnosti zverejňovania sú vylúčené aj činnosti vo volebných obvodoch, keďže sa považujú za činnosti, ktoré neslúžia na lobizmus. Cieľom tejto výnimky je zahrnúť spoločenské podujatia, diskusie a súkromné stretnutia s občanmi a potenciálnymi voličmi. Výnimka by sa mohla vzťahovať aj na podujatia, ako sú obchodné veľtrhy alebo návštevy spoločností, na ktorých sa poslanci stretávajú so zástupcami miestnych podnikov a sú informovaní o miestnom podnikateľskom prostredí.

Cesty skupín návštevníkov alebo obchodných združení do Bruselu alebo Štrasburgu, aj keď sú vopred dohodnuté, sa zvyčajne neorganizujú na účely lobizmu. Počet návštevníkov je vysoký a témy diskusií rôznorodé. Okrem toho hlavným záujmom cesty skupiny návštevníkov alebo obchodného združenia zvyčajne nie je lobizmus, ale ide o študijnú návštevu alebo návštevu s cieľom oboznámiť sa s prácou Európskeho parlamentu a jeho poslancov. Preto netreba oznámiť stretnutie so skupinou návštevníkov, ani keď je venované osobitným otázkam, alebo stretnutie s obchodným združením na návšteve.

Ak by sa však v súvislosti s ktorýmkoľvek z uvedených podujatí uskutočnilo samostatné, vopred dohodnuté stretnutie medzi poslancom a jasne určeným zástupcom záujmovej skupiny spadajúcej do rozsahu pôsobnosti registra transparentnosti alebo so zástupcom tretej krajiny, ktorého hlavným cieľom je diskutovať o konkrétnej parlamentnej činnosti (správa, uznesenie stanoviska, rozprava v pléne alebo naliehavý prípad), toto stretnutie by sa malo zverejniť, aj keď sa koná vo volebnom obvode.

Stretnutia, na ktorých sa zúčastňujú akreditovaní asistenti poslancov

Ak povaha a účel stretnutia, ktoré organizujú akreditovaní asistenti poslancov, spočívajú v snahe ovplyvniť príslušného poslanca a výsledok stretnutia sa nejakou formou oznamuje poslancovi, malo by sa takéto stretnutie oznámiť.

Platí to aj pre asistentov poslancov pracujúcich pre zoskupenie. V prípade asistentov poslancov pracujúcich pre zoskupenie by sa navyše stretnutie malo oznámiť ako stretnutie, ktoré sa koná v mene poslanca alebo poslancov, ktorým asistenti oznámili obsah alebo výsledok stretnutia (napríklad poslanec, ktorý je spravodajcom alebo tieňovým spravodajcom pre konkrétny spis).

Telefonické hovory

Určujúcim aspektom z hľadiska povinnosti zverejniť stretnutie je povaha a účel plánovaného stretnutia a skutočnosť, že je vopred dohodnuté a plánované na diskusiu o konkrétnej parlamentnej činnosti, a nie technologické prostriedky použité pri stretnutí.

Do rozsahu povinného zverejnenia nepatrí neplánovaný alebo nevyžiadaný telefonát, spontánne prijaté alebo uskutočnené telefonáty, telefonáty na všeobecné témy alebo na témy, ktoré sa netýkajú konkrétnej parlamentnej činnosti.

Konkrétne, vopred dohodnuté stretnutie medzi poslancom a jasne určeným zástupcom záujmovej skupiny patriacej do rozsahu pôsobnosti registra transparentnosti alebo so zástupcom tretej krajiny, ktorého hlavným účelom je diskutovať o konkrétnej parlamentnej činnosti (správa, uznesenie, stanovisko, rozprava v pléne alebo naliehavý prípad), zorganizované ako telefonický hovor, sa v rámci uplatňovania kódexu správania považuje za plánované stretnutie.

Termín zverejnenia stretnutia

Neexistuje formálna lehota na zverejnenie stretnutí. Osvedčený postup môže spočívať v pravidelnom zverejňovaní, napríklad každý mesiac. Má to pomôcť poslancom, ktorí musia oznamovať vysoký počet stretnutí. Poslanci si, samozrejme, môžu slobodne zvoliť čas a frekvenciu zverejňovania svojich stretnutí.

Okrem toho sekretariát počas celého roka pokračoval v nadväznosti na svoju zaužívanú prax odpovedania na otázky poslancov a ich asistentov, ktoré sa týkali spôsobu výkladu a správneho uplatňovania ustanovení kódexu a jeho vykonávacích opatrení, pričom v čo najväčšej miere znížil ich administratívna záťaž.

3. ČINNOSTI SÚVISIACE S KÓDEXOM SPRÁVANIA

3.1 Predkladanie a aktualizácia vyhlásení poslancov o súkromných záujmoch

Podľa článku 4 kódexu správania poslanci musia predložiť podrobné a presné vyhlásenie o súkromných záujmoch do konca prvej schôdze po voľbách do Európskeho parlamentu alebo do 30 dní od nástupu do funkcie v Parlamente počas volebného obdobia.

V deviatom volebnom období všetci poslanci okrem dvoch³ predložili požadované vyhlásenie o súkromných záujmoch v súlade s novými pravidlami.

V desiatom volebnom období predložili takéto vyhlásenie všetci zvolení poslanci. Do konca decembra 2024 bolo aktualizovaných už 65 vyhlásení.

3.2 Predkladanie iných vyhlásení

- Vyhlásenie o vedomosti o konfliktoch záujmov

Toto vyhlásenie predstavuje novú povinnosť zavedenú reformou rokovacieho poriadku Európskeho parlamentu. Poslanci, ktorí zastávajú určité funkcie (podpredseda, kvestor, predseda alebo podpredseda výboru alebo delegácie) alebo úlohy (spravodajca alebo tieňový spravodajca alebo účastník oficiálnej delegácie alebo medziinštitucionálnych rokovaní), musia oznámiť, či vedia alebo nevedia o konflikte záujmov v súvislosti s úlohami vyplývajúcimi z danej funkcie, zo správy, stanoviska, z delegácie alebo rokovaní. V prípade vedomosti o konflikte záujmov sa stanovuje v kódexe správania osobitný postup.

Keďže väčšina volieb a vymenovaní na deviate volebné obdobie sa v čase nadobudnutia účinnosti už uskutočnila, od začiatku januára 2024 do volebnej prestávky bolo predložených len 575 vyhlásení. V období od 16. júla do 31. decembra 2024 bolo v desiatom období podaných 1 418 vyhlásení, čo svedčí o vysokej miere dodržiavania. Očakáva sa, že keď výbory začnú intenzívnejšie pracovať na legislatívnych návrhoch, tento počet sa výrazne zvýši.

- Vyhlásenie o majetku

Vyhlásenie o majetku je nová povinnosť a musia ho predložiť všetci poslanci, ktorí začali vykonávať svoj mandát po 1. novembri 2023. Musí sa odovzdať na začiatku a na konci každého mandátu. Vyhlásenie sa vzťahuje na aktíva (nehnutel'ný majetok, finančné nástroje a bankové účty mimo EÚ) a pasíva, ako sú pôžičky. Tieto vyhlásenia sú atypické v tom, že hoci sú povinné, nezverejňujú sa a súdnym orgánom sa poskytnú len v rámci súdneho konania.

³ Obaja neschopní vykonávať svoje mandáty.

V deviatom volebnom období sa táto povinnosť týkala len 21 poslancov, ktorých mandát sa začal po 1. novembri 2023.

V desiatom volebnom období predložili svoje vyhlásenia všetci poslanci Európskeho parlamentu.

- Vyhlásenie o poskytnutých informáciách

Toto vyhlásenie je prílohou k správe alebo stanovisku na úrovni výboru a uvádza sa v ňom, od ktorých osôb alebo organizácií spravodajca získal informácie pri príprave svojho stanoviska. Tento typ prílohy existuje na dobrovoľnom základe od roku 2016 a nazýval sa „legislatívna stopa“. V novom kódexe správania sa táto príloha premenovala a stala sa povinnou pre všetky správy a stanoviská.

Od 1. novembra 2023 sa správy bez vyhlásenia o poskytnutých informáciách nemôžu predložiť na plenárnej schôdzi. Všetky správy výborov, o ktorých sa hlasovalo na plenárnej schôdzi od novembra 2023, tak spĺňajú túto požiadavku.

- Dary

Pravidlá týkajúce sa darov boli vykonávacími opatreniami mierne zjednodušené, pričom sa objasnilo, že dary v hodnote nižšej ako 150 EUR nie je potrebné oznamovať. Od začiatku roka 2024 do konca deviateho volebného obdobia bolo takto oznámených deväť darov a od začiatku desiateho volebného obdobia do 31. decembra 2024 bolo oznámených dvanásť darov.

- Vyhlásenie o účasti na podujatiach tretích strán

Vyhlásenie o účasti na podujatiach usporiadaných tretími stranami sa vyžaduje v prípade, že tretia strana úplne alebo čiastočne zaplatila alebo uhradila cestovné náklady, náklady na ubytovanie alebo diéty poslancov.

Od januára 2024 do konca deviateho volebného obdobia bolo podaných 64 vyhlásení. V desiatom volebnom období bolo do konca decembra 2024 podaných 76 vyhlásení.

- Zverejňovanie stretnutí

Nový kódex správania priniesol dve kľúčové zmeny, keď na jednej strane rozšíril povinnosť na všetkých poslancov (a ich asistentov, ak boli na zasadnutie delegovaní) a na druhej strane na stretnutia so zástupcami tretích krajín. V súčasnosti poslanci musia zverejňovať na internete všetky plánované stretnutia súvisiace s parlamentnou činnosťou so zástupcami záujmových skupín, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti registra transparentnosti, alebo so zástupcami verejných orgánov tretích krajín vrátane diplomatických misií a veľvyslanectiev.

Na konci deviateho volebného obdobia, v januári 2024, bolo oznámených 5 970 stretnutí. V desiatom volebnom období bolo do konca decembra 2024 oznámených 15 060 stretnutí.

3.3 Zvyšovanie informovanosti

Podľa článku 10 ods. 7 kódexu správania musí poradný výbor pravidelne zvyšovať informovanosť poslancov o kódexe správania a jeho vykonávacích opatreniach. Podľa článku 7 rokovacieho poriadku poradného výboru výbor na tento účel aspoň raz ročne musí uskutočniť informačnú kampaň o povinnostiach poslancov vyplývajúcich z uvedených pravidiel, ktorá bude určená všetkým poslancom.

Privítanie nových poslancov po voľbách v júni 2024 bolo základným prvkom procesu zvyšovania informovanosti. Popri všeobecných informáciách sa v uvítacích priestoroch a pri priamych kontaktoch s poslancami aj mimo nich poskytovala individuálna praktická pomoc v súvislosti s rôznymi vyhláseniami. Počas celého roka bola poslancom a ich kanceláriám poskytovaná osobná asistencija, ktorá im pomáhala úspešne si plniť rôzne povinnosti.

Po voľbách do Európskeho parlamentu zorganizovalo oddelenie pre administratívu poslancov v mene poradného výboru osem informačných stretnutí s poslancami a šesť informačných stretnutí pre asistentov poslancov a zamestnancov na žiadosť politických skupín s cieľom uľahčiť dodržiavanie kódexu správania.

Oddelenie pre administratívu poslancov sa zúčastnilo aj na 26 školeniach o správnom riadení kancelárie, ktoré pre poslancov zorganizovalo GR PERS, a na povinných školeniach pre asistentov poslancov s cieľom zvýšiť informovanosť o obsahu kódexu správania a úlohe poradného výboru.

Všetka odborná príprava pokračuje v roku 2025 a bude sa konať v pravidelných intervaloch počas celého volebného obdobia.

3.4 Štatistiky

		2023	2024 Prvý polrok	2024 Druhý polrok
Vyhlásenia o súkromných záujmoch	Nové (úradujúci poslanci)	616	87	718
	Nové (prichádzajúci poslanci)	7	15	8
	Aktualizácie	neuplatňuje sa	61	65
	Spolu	623	163	791
Vyhlásenia o účasti na podujatiach organizovaných tretími stranami		313	64	76
Oznámenia o daroch		338	9	12
Vyhlásenia o vedomosti o konfliktoch záujmov		342	575	1418
Vyhlásenia o majetku		6	16	726

4. ADMINISTRATÍVA

Služby sekretariátu poskytujú poradnému výboru pracovníci oddelenia pre administratívu poslancov GR pre Predsedníctvo, ktorých generálny tajomník určil ako príslušný útvar v zmysle článkov 7, 8, 9, 14 a 15 vykonávacích opatrení.

Kontaktné údaje:

Advisory.Committee@europarl.europa.eu

Európsky parlament
Sekretariát poradného výboru pre správanie poslancov
Rue Wiertz 60
SPA AK 07B022
B-1047 Brusel